

Правила за оценка и управление на риска на
Договорен фонд „СКАЙ Финанси“

Организиран и управляван от
УД „СКАЙ Управление на активи“ АД, гр. София

Използвани съкращения:

„ЗДКИСДПКИ“ – Закон за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране

(изм. с реш. на СД от 16.12.2016 г. изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) „Наредба № 44“ – за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове

„КИС“ – колективни инвестиционни схеми или схема;

„СКАЙ Финанси“, „Договорен фонд“, „Фондът“ – ДФ „СКАЙ Финанси“, организиран и управляван от УД „СКАЙ Управление на активи“ АД;

„Управляващото дружество“, „СКАЙ Управление на активи“ АД – УД „СКАЙ Управление на активи“ АД /предишно наименование „Статус Капитал“ АД/.

ЦЕЛ НА ПРАВИЛАТА

(изм. с реш на СД от 26.06.2013 г. и от 16.09.2013 г. и изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Приемането на тези правила от съвета на директорите на УД „СКАЙ Управление на активи“ АД цели да подпомогне управляващото дружество да отговори на изискванията на ЗДКИСДПКИ и Наредба № 44, предназначени да осигурят допълнителна защита на финансовата система, като създадат гаранции за наблюдението и управлението на рисковете, присъщи за дейността на КИС. Правилата на отделните КИС са предназначени да предпазят управляващото дружество и организираните и управлявани от него КИС от сериозни сътресения, дължащи се на недобре преценен размер на поетия риск. Мерките, описани в правилата, ще действат като допълнителна превенция на нарастването на риска за колективните инвестиционни схеми наред със залегналите в ЗДКИСДПКИ и проспекта на „СКАЙ Финанси“ императивни изисквания за диверсификация на инвестициите на договорния фонд. Приемането и спазването на тези правила цели да предотврати ситуация, при която фондът няма да е в състояние да посрещне своите задължения и ангажименти към инвеститорите.

Правилата за управление на риска уреждат ефективни процедури за установяване на рисковете, с помощта на които УД може да оцени степента, в която Фонда е изложен на пазарен риск, ликвиден риск, рискове за устойчивостта и риск на насрещната страна, както и на всички други рискове, включително оперативните рискове, които могат да бъдат съществени за Фонда.

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (изм. с реш на СД от 16.09.2013 г.) Настоящите правила регламентират модела за идентифициране, измерване, анализ и управление на рисковете, свързани с дейността на ДФ „СКАЙ Финанси“.

Чл. 2. Правилата за управление на риска са част от инвестиционната политика на Фонда, която е описана в Правилата и проспекта му.

Чл. 3. (изм. с реш на СД от 16.09.2013 г.) Управляващото дружество идентифицира и измерва рисковите фактори, свързани с отделните инструменти, в които инвестира Фондът, след което измерва общата експозиция на договорния фонд към тези фактори и взема решения за лимити, толерантност и управление на рисковете, типични за ДФ „СКАЙ Финанси“.

II. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА

Чл. 4. (1) (изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Организационната структура в управляващото дружество, свързана с управлението на риска е триизмерна:

1. Съвет на директорите.
2. Изпълнителен директор.
3. Служители, работещи по договор в управляващото дружество в постоянното звено за управление на риска.

(2) Когато организационната структура, определената в ал.1, е друга или се промени, следва да се гарантира спазването на основния принцип за разделянето на отговорностите между служителите с цел предотвратяване конфликти на интереси.

Чл. 5. (изм. с реш на СД от 16.09.2013 г.) Съветът на директорите има следните отговорности по управление на риска:

1. Приема правила за управление на риска и следи за тяхната актуализация.
2. Определя рисковата политика на Фонда при създаването му. Поради основната тежест на акциите в портфейла на Фонда, политиката на „СКАЙ Финанси“ може да бъде определена като рискова.
3. Контролира рисковите фактори за договорния фонд чрез обсъждане на доклади, внесени от изпълнителния директор на Управляващото дружество и взема решения в границите на своите правомощия.
4. Извършва периодичен ежегоден преглед на политиките и стратегиите за управление на рисковете.
5. Взема решения за кадрово, софтуерно и друго осигуряване на дейностите по управление на риска.
6. Наред с отдела за управление на риска на управляващото дружество, следи текущо за спазването на тези правила и издава заповеди за съобразяване с тях до служителите на Управляващото дружество в случай, че това се налага, като участва активно в процеса по управление на риска.
7. Компетентен е да взема решения относно намаляване на позиции, заемани по решение на инвестиционния консултант и за промяна в диверсификацията на активите на договорния фонд в рамките на инвестиционната политика, залегнала в проспекта на „СКАЙ Финанси“.

Чл. 6. (Изм. с реш. на СД от 19.12. 2022 г.) Изпълнителният член на Съвета на директорите (изпълнителен директор) заедно с друг член на СД и/или прокуррист на Управляващото дружество има следните отговорности по управлението на риска:

1. Организира работата по правилно провеждане на приетата от Съвета на директорите политика по управление на риска.
2. Контролира спазването на приетите лимити.
3. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск.
4. Следи за съответствие на използваните от съответните служители процедури по измерване, наблюдение и оценка на риска със закона, тези правила и проспектът на фонда.
5. Взема решения за кадрово, материално-техническо и методическо осигуряване на дейностите по управление на риска.

Чл. 7. (1) (изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Отделът по управление на риска действа независимо от другите звена в управляващото дружество, отчита се пряко пред Съвета на директорите и има следните функции:

1. Разработва и прилага системата за управление на риска.
2. Изпълнява правилата и процедурите по управление на риска.
3. Гарантира съответствието с одобрената вътрешна система за ограничаване на риска на Фонда, включително с нормативно определените лимити за стойността на общата рискова експозиция и риска на насрещната страна.
4. (изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Консултира Съвета на директорите на управляващото дружество относно определянето на рисковия профил на Фонда;
5. (изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Докладва редовно пред Съвета на директорите на управляващото дружество и на лицата, осъществяващи надзорни функции, когато е приложимо, относно:
  - а) съответствието между текущото ниво на риск, на което е изложен Фонда и одобрения рисков профил;
  - б) съответствието на Фонда с вътрешната система за ограничаване на риска;
  - в) адекватността и ефективността на процеса за управление на риска и по-специално показващ дали са предприети подходящи коригиращи мерки в случаите, когато са констатирани недостатъци;
6. Докладва редовно пред висшето ръководство, представяйки текущото ниво на риск, на което е изложен Фонда и за текущите или предвиждани нарушения на ограниченията, като по този начин се осигурява предприемането на навременни и подходящи действия;
7. Извършва преглед и подпомага организацията и процедурите за оценка на извънборсовите деривативи.

(2) (изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Служителите на отдела по управление на риска имат всички необходими правомощия, както и достъп до цялата информация, необходима за изпълнение на функциите им по ал. 1.

III. ИДЕНТИФИКАЦИЯ И ИЗМЕРВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА И ИНВЕСТИЦИИТЕ

Чл. 8. (1) Процесът по установяването, управлението и наблюдаването на рисковете има за цел да редуцира влиянието на външните и вътрешните рискови фактори върху инвестициите, включително на рисковете, произтичащи от макроикономическата среда.

(2) Процедурите за управление на риска включват:

- а) идентификация на риска;
- б) оценка на риска;
- в) избор на стратегия по отношение на риска;
- г) избор на начини за намаление степента на риска;
- д) контрол нивото на риска.

(3) (изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Оценяването, анализа и мониторинга на рисковите фактори се извършва ежедневно от служителите в отдела по управление на риска.

Чл. 9. Рисковите фактори, които оказват влияние върху инвестициите на Фонда са:

а) пазарен риск - възможността да се реализират загуби поради неблагоприятни изменения в цените на ценни книжа, пазарните лихвени проценти, валутни курсове и други. Компонентите на пазарния риск са:

аа) лихвен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга поради изменение на нивото на лихвените проценти.

бб) валутен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга или депозит, деноминирани във валута, различна от лев и евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута и лева или евро.

вв) ценови риск, свързан с инвестиции в акции или други дялови ценни книжа - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.

б) кредитен риск – възможността от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите в които те извършват дейност;

в) оперативен – възможността да се реализират загуби, свързани с грешки или несъвършенства в системата на организация, недостатъчно квалифициран персонал, неблагоприятни външни събития от нефинансов характер, включително и правен риск;

г) ликвиден риск – възможността от загуби от наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

д) риск от концентрация – възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към емитенти, групи свързани емитенти, емитенти от един и същ икономически отрасъл, географска област или възникнал от една и съща дейност, което може да причини значителни загуби, както и рискът, свързан с големи непреки кредитни експозиции.

ж) (нова с реш. на СД от 19.12.2022 г.) риск за устойчивостта – това е събитие или условие от екологично, социално или управленско естество (Environmental, Social, and Governance/ESG), което, ако настъпи, може да има съществено отрицателно въздействие върху стойността и/или възвръщаемостта на инвестициите.

IV. ПАЗАРЕН РИСК

Чл. 9а. Управляващото Дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на пазарния риск, свързан с осъществяването на дейността на Фонда.

Чл. 10. (1) Управляващото дружество измерва лихвения риск чрез изчисляването на дюрация. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти. УД използва метода на модифицираната дюрация, за да измери лихвения риск, свързан с всяка ценна книга, базирана на лихвен процент като облигации, лихвени суапи, фючърси, базирани на лихвени проценти, и фючърси, базирани на облигации.

(2) Дългосрочната стратегия за управление на лихвения риск включва определяне на целеви стойности на чувствителността на портфейла към изменението на нивото на лихвените проценти, съгласно инвестиционните цели и политика на Фонда.

(3) Краткосрочната стратегия включва ежеседмично определяне на чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти.

Чл. 11. Управляващото дружество измерва валутния риск за всяка валута, различна от лев и евро, прилагайки краткосрочна и дългосрочна стратегия.

(2) (изм. с реш на СД от 16.09.2013 г.) Дългосрочната стратегия за управление на валутния риск включва лимити на инвестиране в отделни валути различни от лев и евро съгласно пазарните условия, макроикономически, политически, военен и други вероятни рискове. Максималния лимит за инвестиране в една валута различна от лев и евро на ДФ „СКАЙ Финанси“ е 40% от активите. За отделни валути според условията е възможно да се приемат и по-ниски лимити.

(3) Краткосрочната стратегия за управление на валутния риск включва измерване чрез използване на историческата волатилност на курса на съответната валута към лева или еврото, корелация в изменението на отделните валути и промяната на корелацията им във времето с курса на еврото.

(4) Показателите от предходната алинея се изчисляват веднъж в месеца.

Чл. 12. (1) Управляващото дружество измерва ценовия риск, свързан с инвестиции в акции чрез един от приложимите за съответния пазар на ценни книжа количествени методи:

1. Историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение;
2. При невъзможност за прилагане на точка 1. , УД използва стандартното отклонение на избрания индекс на регулирания пазар, на който се търгуват дадените акции като заместител при цялостния анализ на портфейлите.

(2) Показателите от предходната алинея се изчисляват веднъж в месеца.

(3) Дългосрочната стратегия за управление на ценовия риск е портфейлът на Фонда да бъде достатъчно добре диверсифициран по държави, компании, отрасли и валути така, че основният риск, който да се носи, да е пазарният риск на региона като цяло и да се минимизира специфичното влияние на отделните компании. УД ще се стреми инвестицията в никоя отделна държава и съответно политическите и макроикономическите рискове, присъщи само на нея, да не влияят прекалено силно на резултатите на Фонда.

(4) Краткосрочната стратегия за управление на ценовия риск включва наблюдение и измерване на историческата волатилност на отделните пазари, корелацията между тях и промените в тази корелации.

Чл. 13. Общият риск на портфейла на договорния фонд се измерва чрез историческата волатилност на цената на дяловете/акциите, измерена чрез стандартно отклонение.

Чл. 13а. Ръководителят на отдел „Анализ и управление на риска“ следи ежедневно ограниченията на инвестициите по групи финансови инструменти описани в правилата на Фонда, като по този начин осигурява спазването на определената рискова политика на ДФ по чл. 5, т 2. Всяко преминаване на ограниченията по предходното изречение се документира от звеното за управление на риска и се

докладва на управителните органи на управляващото дружество за предприемане на коригиращи действия.

V. КРЕДИТЕН РИСК И РИСК НА НАСРЕЩНАТА СТРАНА

Чл. 14. Кредитен риск е общо рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на ценни книжа, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и неочаквани събития в държавите, в които те извършват дейност.

Чл. 15. Уд разглежда три основни вида кредитен риск:

1. Контрагентен риск е рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки.

2. Сетълмент риск е рискът, възникващ от възможността взаимните фондове да не получат насрещни парични средства или финансови инструменти от контрагент на датата на сетълмент, след като те са изпълнили задълженията по дадени сделки към този контрагент. Управляващото дружество измерва този риск чрез стойността на всички неприключили сделки с една насрещна страна като процент от стойността на управлявания портфейл. Не се включват сделките, сключени при условие на сетълмент DVP (доставка срещу плащане) и на пазари с функциониращ клирингов механизъм.

3. Инвестиционен кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена дългова ценна книга поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, неплатежоспособност, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. Управляващото дружество извършва качествен и количествен кредитен анализ на базата на:

1. Финансовите отчети на емитента;
2. Капиталовата структура на емитента;
3. Обезпечението на емисията, в случаите когато емисията е обезпечена;
4. Управлението и репутацията на емитента.

Чл. 16. (Изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Лимитите за сделки и нивата на риск, свързани с кредитния риск, се одобряват и преразглеждат от съвета на директорите на Управляващото дружество по предложение на звеното за управление на риска

Чл. 16а (1) Управляващото дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна.

(2) Краткосрочната стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна включва:

1. текуща и последваща оценка на кредитния риск на дълговите финансови инструменти в портфейла на Фонда чрез качествен и количествен анализ на базата на финансовите отчети на емитента, обезпечението на емисията, управлението и репутацията на емитента или използване на присъдения му външен кредитен рейтинг за целите на оценката.
2. текуща и последваща оценка на кредитния риск на насрещната страна по извънборсови сделки посредством качествен и количествен анализ на базата на финансовите отчети на контрагентите по извънборсови сделки, предоставеното обезпечението (в случай на наличие на такова),

управлението и репутацията на съответния контрагент или използване на присъдения му външен кредитен рейтинг;

3. проследяване стойността и честотата на неприключилите сделки с даден контрагент;
4. ежедневен контрол спазването на законовите и приетите вътрешни лимити за концентрация към кредитен риск;
5. постоянно наблюдение на развитието и взаимовръзките между пазарите и икономиката, което улеснява идентифицирането на потенциални рискове от концентрации на кредитен риск (както на ниво група, така и на самостоятелна основа) и факторите, които ги предизвикват.

(3) Дългосрочната стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна включва:

1. изграждане на адекватни системи за управление на информацията, които да позволяват идентифициране на концентрации на кредитен риск и риск на насрещната страна;
2. определяне на вътрешни лимити за концентрация на кредитен риск, в съответствие с инвестиционните цели и политика на Фонда, при необходимост и по преценка на отдел „Анализ и управление на риска“ и отдел „Управление на портфейли“;
3. реструктуриране на портфейла на Фонда в случаите на установен риск от влошаване платежоспособността на даден емитент или контрагент или група емитенти или контрагенти, установена прекомерна концентрация на кредитен риск и др. Портфейлът на Фонда се реструктурира по предложение на отдел „Анализ и управление на риска“, съгласувано с отдел „Управление на портфейли“.

VI. ОПЕРАТИВЕН РИСК

Чл. 17. (1) Оперативните рискове могат да бъдат:

а. Вътрешни – свързани с организацията на работата на Управляващото дружество във връзка с управлението на колективните инвестиционни схеми.

б. Външни – свързани с макроикономически, политически и други фактори, които оказват и/или могат да окажат влияние върху дейността на управляващото дружество във връзка с управлението на колективните инвестиционни схеми.

(2) Вътрешните оперативни рискове се състоят без да се ограничават до:

- а. Рискове свързани с персонал;
- б. Технологичен риск.

(3) Външните оперативни рискове се състоят без да се ограничават до:

- а. Риск на обкръжаващата среда;
- б. Риск от физическо вмешателство.

Чл. 18. Рисковете, свързани с дейността на договорния фонд се оценяват с една от следните оценки:

1. нисък – когато всички рискове са покрити с адекватни контролни процедури с висока ефективност и липсват или са налице незначителни отклонения;

2. среден – когато всички рискове са покрити в известна степен с контролни процедури с недостатъчна ефективност;

3. висок – когато не всички рискове са покрити с контролни процедури и/или процедурите на предварителния контрол липсват или не действат ефективно, в резултат на което е нарушено спазването на принципите за добро управление и прозрачност.

Чл. 19. (1) Рискове, свързани с персонала, това са рисковете от загуби, свързани с възможността от грешки, недобронамереност, недостатъчна квалификация, неблагоприятни изменения в трудовото законодателство.

(2) Методи за управление на рисковете, свързани с персонала

- Ясно дефиниране на вътрешни правила относно правата и задълженията на служителите;
- Ясно дефинирани вътрешни правила за достъп до информационните системи и бази данни на управляващото дружество;
- Регулярни обучения на персонала по теми свързани с:
  - финансова теория и практика;
  - управление на риска;
  - нормативната база имащи отношение към дейността на колективните инвестиционни схеми;
  - информационни технологии и сигурност;
  - други.
- Регулярни срещи между отделните звена на управляващото дружество за обмяна на опит, впечатления и препоръки, по отношение на източниците на риск и търсене на решения за управлението и минимизирането им;
- Ежегодни събеседвания и оценка на персонала;
- Поддържане на отворени, открити комуникации между различните звена в управляващото дружество;

Чл. 20. (1) Технологичен риск, това са рисковете, свързани със загуби, обусловени от несъвършенството на използваните технологии - неадекватност на провежданите операции, липса на прецизност на методите на обработка на данните, ниско качество на използваните данни.

(2) Методи за управлението на технологичните рискове

- архивиране на информационната система на колективните инвестиционни схеми;
- Процедура за възстановяване на работоспособността на информационната система на колективните инвестиционни схеми;
- Организация и управление на достъпа на потребителите до информационната система на колективните инвестиционни схеми;
  - Дефиниране на различни класове информация съхранявана в УД
  - Дефиниране на нива на достъп на служителите на управляващото дружество според длъжностната им характеристика.

Чл. 21. (1) Риск на обкръжаващата среда, това са рисковете, свързани с възможните загуби, свързани с изменения в средата от нефинансов характер, в която оперира Фонда - изменения в законодателството, политически изменения, изменения в данъчната система.

(2) Методи за управление на рисковете свързани с обкръжаващата среда

- Поддържане на актуална база данни с нормативната регламентация, имаща отношение към дейността на колективните инвестиционни схеми;
- Използване на външни консултанти и юридически кантори в случай на необходимост за имплементиране на нормативните изисквания спрямо дейността на управляващото дружество във връзка с управлението на колективните инвестиционни схеми;
- Вземане на активно участие в публичните обсъждания по отношение планирани промени в нормативната уредба, касаеща дейността на управляващото дружество във връзка с управлението на колективните инвестиционни схеми;

Чл. 22. (1) Риск от физическо вмешателство – това са рисковете, асоциирани със загуби, в следствие на непосредствено физическо вмешателство в дейността на колективните инвестиционни схеми – грабеж, терористичен акт, незаконоуспорено проникване в информационната система на Фонда или Управляващото Дружество.

(2) Методи за управление на риска от физическо вмешателство

- Сключване на договор с охранителна фирма за осъществяване на 24-часов наблюдение и контрол на помещенията в които се намират технологичните средства и архивите на управляващото дружество във връзка с управлението на колективните инвестиционни схеми;
- Профилактика на регулярна база на въведените системи за наблюдение и контрол;
- Разработване на процедура за евакуация на служителите в случаите на непосредствено физическо вмешателство в дейността на колективните инвестиционни схеми;
- Процедура за докладване на инциденти.

Чл. 23. (изм. с реш на СД от 26.06.2013 г.) Управляващото дружество управлява оперативния риск съгласно Правилата управление на риска на УД „СКАЙ Управление на активи“ АД. Правилата включват процедури за установяване и управление на рисковете, свързани с дейностите, процедурите и системите на управляващото дружество.

VII. РИСК ОТ КОНЦЕНТРАЦИЯ

Чл. 24. (1) (изм. с реш на СД от 16.09.2013 г.) Управляващото дружество не може да инвестира повече от 20 на сто от активите на „СКАЙ Финанси“ във влогове в едно лице по чл. 38, ал. 1, т. 6 от ЗДКИСДПКИ.

(2) Рисковата експозиция на Фонда към насрещната страна по сделка с деривативни финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари, не може да надхвърля 10 на сто от активите, когато насрещната страна е кредитна институция по чл. 38, ал. 1, т. 6 от ЗДКИСДПКИ, а в останалите случаи - 5 на сто от активите.

(3) Управляващото дружество може да инвестира до 10 на сто от активите на Фонда в ценни книжа или в инструменти на паричния пазар, издадени от едно

лице, при условие че общата стойност на инвестициите в лицата, във всяко от които Фондът инвестира повече от 5 на сто от своите активи, не надвишава 40 на сто от активите на колективната инвестиционна схема. Ограничението по предходното изречение първо не се прилага относно влоговете в кредитни институции, върху които се осъществява пруденциален надзор, както и към сделките с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти с тези институции.

(4) Общата стойност на инвестициите по ал. 1 - 3 в ценни книжа или инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, влоговете при това лице, както и експозицията към същото лице, възникнала в резултат на сделки с деривативни финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари, не трябва да надхвърля 20 на сто от активите на колективната инвестиционна схема.

(5) Управляващото дружество може да инвестира до 35 на сто от активите на Фонда в ценни книжа и инструменти на паричния пазар, издадени от един емитент, ако ценните книжа и инструментите на паричния пазар са издадени или гарантирани от Република България, друга държава членка, от техни местни органи, от трета държава или от публична международна организация, в която членува поне една държава членка. Прехвърляемите ценни книжа и инструментите на паричния пазар по предходното изречение не се вземат предвид за целите на ограничението по ал. 3.

(5а) (Нова с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Фонда може да инвестира до 25 на сто от активите си в покрити облигации. Общата стойност на инвестициите по изречение първо, надхвърлящи ограничението по чл. 45, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ за експозиции към един емитент, не може да надхвърля 80 на сто от активите на колективната инвестиционна схема. Прехвърляемите ценни книжа и инструментите на паричния пазар по предходното изречение не се вземат предвид за целите на ограничението по ал. 3.

(6) (Изм. с реш на СД от 19.12.2022г.) Инвестиционните ограничения по ал. 1 – 5а не могат да бъдат комбинирани, когато в резултат на това комбиниране общата стойност на инвестициите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, влоговете при това лице, както и експозицията към същото лице, възникнала в резултат на сделки с деривативни финансови инструменти съгласно ал. 1 – 5а, ще надвиши 35 на сто от активите ѝ.

(7) Дружествата, включени към една група за целите на съставяне на консолидиран финансов отчет съгласно признатите счетоводни стандарти, се разглеждат като едно лице при прилагане на ограниченията по ал. 1 - 6.

(8) Общата стойност на инвестициите в ценни книжа или инструменти на паричния пазар, емитирани от една група, не може да надхвърля 20 на сто от стойността на активите на колективната инвестиционна схема.

(9) Колективна инвестиционна схема не може да придобива повече от:

1. десет на сто от акциите без право на глас, издадени от едно лице;
2. десет на сто от облигациите или други дългови ценни книжа, издадени от едно лице;
3. двадесет и пет на сто от дяловете на една и съща колективна инвестиционна схема или друго предприятие за колективно инвестиране, което отговаря на изискванията на чл. 4, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ;
4. десет на сто от инструментите на паричния пазар, издадени от едно лице.

(10) (Изм. с рещ. на СД от 19.12.2022 г.) Управляващото дружество може да инвестира не повече от 10 на сто от активите на Фонда в дяловете на една и съща колективна инвестиционна схема или друго предприятие за колективно

инвестиране по чл. 38, ал. 1, т. 5 от ЗДКИСДПКИ, независимо дали е със седалище в държава членка или не.

(11) Общият размер на инвестициите в дялове на колективни инвестиционни схеми и други предприятия за колективно инвестиране не може да надхвърля 10 на сто от активите на Фонда.

(12) При сключване на репо сделки, рисковата експозиция на Фонда към всяка отделна насрещна страна не може да надхвърля 10 на сто от активите му, когато насрещната страна е банка по чл. 38, ал. 1, т. 6 от ЗДКИСДПКИ и 5 на сто от активите в останалите случаи.

(13) Ограниченията по ал. 3, 5, 6 и ал. 9, т. 1 не се прилагат, когато се упражняват права на записване, произтичащи от ценни книжа и инструменти на паричния пазар, които са част от активите на колективната инвестиционна схема.

Чл. 24а (1) При изчисляване на рисковата експозиция на Фонда към насрещната страна, съгласно ограниченията по чл. 24, се използва положителната пазарна стойност на извънборсово търгувания деривативен договор с тази насрещна страна.

(2) Позициите на Фонда в деривативни инструменти с една и съща насрещна страна могат да бъдат нетирани, ако Управляващото дружество може да гарантира прилагането на споразуменията за нетиране с насрещната страна от името на Фонда. Може да бъде извършено нетиране само на експозиции в извънборсово търгувани деривативни инструменти с една и съща насрещна страна. Не се разрешава нетиране с други експозиции на Фонда към същата насрещна страна.

(3) Управляващото дружество може да намали експозицията на Фонда към насрещната страна по сделка с извънборсово търгувани деривативни инструменти чрез предоставяне на обезпечение. Предоставеното обезпечение трябва да бъде досатъчно ликвидно. То е ликвидно ако може да бъде продадено на цена, която е близка до неговата оценка преди момента на извършване на продажба.

(4) При изчисляване на рисковата експозиция на Фонда към насрещната страна се вземат предвид ограниченията по чл. 45, ал. 1 – 3 от ЗДКИСДПКИ ако Управляващото дружество предоставя обезпечение на насрещната страна по сделка с извънборсово търгуван деривативен инструмент от името на Фонда. Предоставеното обезпечение може да бъде отразено по нетна стойност, ако Управляващото дружество може да гарантира прилагането на споразуменията за нетиране с тази насрещна страна от името на Фонда.

(5) Ограниченията за концентрация на емитента по чл. 45 от ЗДКИСДПКИ се изчисляват въз основа на базовата експозиция, възникнала чрез използването на деривативни финансови инструменти съгласно метода на поетите задължения.

(6) При изчислението на рискова експозиция на Фонда към насрещна страна по извънборсово търгуван деривативен инструмент по чл. 45, ал. 4 и 5, Управляващото дружество включва при изчисленията всяка рискова експозиция към насрещна страна по извънборсово търгуван деривативен инструмент.

Чл. 25 (изм. с реш. на СД от 16.12.2016 г.) (1) При нарушение на инвестиционните ограничения по чл. 24 по причини извън контрола на Управляващото дружество или в резултат на упражняване права на записване, Управляващото Дружество приоритетно, но не по-късно от шест месеца от възникване на нарушението, чрез сделки за продажба привежда активите на Фонда в съответствие с инвестиционните ограничения, като отчита интересите на притежателите на дялове.

(2) (изм. с реш. на СД от 16.12.2016 г.) В случаите по ал. 1 Управляващото Дружество е длъжно в 7-дневен срок от извършване на нарушението да уведоми

Комисията за финансов надзор, като предостави информация за причините за възникването му и за предприетите мерки за отстраняването му. Информация за предприетите мерки по изречение първо не се представя, ако нарушението е отстранено до представяне на уведомлението.

Чл.256. (изм. с реш. на СД от 16.12.2016 г.) (1) Управителния орган на управляващото дружество установява вътрешно рискови ограничителни прагове, които са на ниво 95% от ограниченията по чл. 24;

(2) (изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Преминаване на праговете по ал. 1 се докладва на изпълнителният член на Съвета на директорите (изпълнителен директор) и/или прокурист на управляващото дружество.

VIII. ЛИКВИДЕН РИСК

Чл. 26. (1) Ликвидният риск може да предизвика следните негативни последици: а) невъзможност да се платят задължения, чийто падеж е настъпил; б) реализиране на загуба на пазара на финансови инструменти като резултат от ранна или принудителна продажба на активи с оглед предотвратяване на ликвидна криза; и в) пропуснатата полза (във връзка с очаквано благоприятно развитие на пазара на финансови инструменти) поради липса на ликвидни средства. Тези последици ясно показват връзката между ликвиден и пазарен риск.

(2) (изм. с реш на СД от 16.09.2013 г. и с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Ликвидният риск е функция на следните две явления:

- недостиг на ликвидни средства у договорния фонд, предизвикани от непланирано големи поръчки и/или многобройни поръчки за обратно изкупуване;
- ликвиден риск, свързан с пазара на финансови инструменти, е рискът, че Управляващото дружество няма да може да затвори дадена позиция, открита за сметка на договорния фонд по или близо до нейната пазарна стойност поради липса на дълбочина на пазара или срив на пазара на съответния финансов инструмент.

Именно съчетанието от двата риска, посочени по-горе, води до реализацията на същинския ликвиден риск. Това настъпва, когато ликвидните задължения и неликвидните активи не са балансирани правилно. Стратегията за справяне с ликвидния риск е правилното (съгласувано във времево отношение) управление на паричните потоци. Недостигът на ликвидни средства може да бъде предизвикан или катализиран от реализацията на други рискове (например, възникването на непредвидено изискуемо задължение вследствие на загуба или неизпълнение, породено от недобро управление на оперативния риск). Реализирането на оперативния риск може да доведе до отрицателен ефект за репутацията на Управляващото дружество и управяваните от него КИС, на свой ред предизвиквайки промяна в поведението на клиентите (подаване на поръчки за обратно изкупуване). По тази причина ефективното управление на останалите рискове, съществуващи за Управляващото дружество, води до минимизиране и на ликвидния риск. Възможно е обаче нарастването на ликвидния риск за договорния фонд да бъде предизвикано от негативни тенденции на пазарите на финансови инструменти като цяло, в който случай възможностите за влияние на Управляващото дружество върху нарастването на риска са силно ограничени. Стратегията на Управляващото дружество по отношение на „СКАЙ Финанси“ е да минимизира този риск посредством едновременно инвестиране на няколко пазара на финансови инструменти, разположени в различни държави.

Предвид горното, методите за контрол и управление на ликвидния риск са, както следва:

- добро и прозрачно управление на цялостната дейност на договорния фонд, което да минимизира риска от влошаване на неговата и на Управляващото дружество репутация. За целта отдела за работа с клиенти на Управляващото дружество, съветът на директорите и отдела за управление на риска утвърждават процедури за разкриване на информация на интернет сайта на Управляващото дружество относно предприетите мерки за контрол и минимизиране на различните видове риск, съществуващи за различните КИС, управлявани от него;
- (изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) наблюдение и анализ на тенденциите на пазарите на финансови инструменти в региона на Балканския полуостров, еврозоната и в световен план; наблюдение и анализ на позициите, включени в портфейла на договорния фонд с цел максимално удължаване на срока за реакция в случай на необходимост от промяна на инвестиционната стратегия и реструктуриране на портфейла с цел избягване на потенциални ликвидни кризи (посредством увеличаване дела на ликвидните и свръхликвидните активи);
- (изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) преценка на срока за изпълнение на поръчките за обратно изкупуване, посочен в проспекта (в рамките на допустимия от закона срок), за да може Управляващото дружество безпроблемно да осигури необходимите средства с цел удовлетворяване искането на инвеститорите.;
- поддържане на резерви (парични средства на каса и по сметки в лева, евро и долари) с цел покриване на непредвидени искания за обратно изкупуване;
- наблюдение на пазара на финансови инструменти и основно позициите, чиято ликвидност намалява и при нужда намаляване или освобождаване от тези позиции;
- добро управление на паричните потоци.

(3) (Нов с реш. на СД 19.12.2022 г.) За управлението на ликвидността на фонда управляващото дружество, определя измерители и модели за управление на ликвидния риск, като приема и прилага правила за поддържане и управление на ликвидността и Политика за провеждане на стрес тестове на ликвидността по чл.45б от Наредба №44.

IX. СПЕЦИФИЧНИ (ПРИОРИТЕТНО ПРИЛОЖИМИ) РИСКОВЕ, ПРОДИКТУВАНИ ОТ ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРОФИЛ И КОНКРЕТНА ИНВЕСТИЦИОННА ПОЛИТИКА НА „СКАЙ ФИНАНСИ“ И НАЧИНИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕТО ИМ

Чл. 27. (изм. с реш на СД от 16.09.2013 г.) Поради насочеността на ДФ „СКАЙ Финанси“ към инвестиране във финансови компании ориентирани към пазарите от Източна Европа, специфични рискове за фонда са:

- Политически риск – риск от негативно движение на пазарите , свързан с рязка промяна на политическата обстановка в дадена държава, като настъпване на политически кризи, регионални конфликти, налагане на международни санкции.
- Риск от неблагоприятна промяна на правната уредба в която оперира съответния пазар.

- Риск от липса на достатъчно информация за взимане на адекватни и навременни инвестиционни решения.
- Специфични за всяка отделна държава макроикономически рискове, като валутна криза, риск от девалвация на валута, хиперинфлация, банкова криза.
- Прехвърляне на смущения в банковата система от трети страни.

Основните начини за ограничаване на горните рискове са:

- Диверсификация на портфейла на фонда по държави, като делът на всяка държава в портфейла се определя в зависимост от конкретната политическа и икономическа обстановка.
- Постоянно следене на правната уредба на капиталовия пазар в отделните държави, към които са насочени инвестициите на „СКАЙ Финанси“.
- Инвестиране в позиции за които има достатъчно информация за вземане на адекватни инвестиционни решения.
- Постоянно наблюдение на текущата макроикономическа ситуация в съответните държави и прогнозите свързани с бъдещото развитие на икономиките.
- Наблюдаване на развитието на банковите системи в трети страни, които е възможно да окажат влияние върху финансовия сектор в Източна Европа.

Х. НАБЛЮДЕНИЕ И ПЕРИОДИЧНА ОЦЕНКА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ НА ВЪТРЕШНИТЕ ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Чл. 28. Управляващото дружество задължително оценява рисковете, свързани с портфейлите на управляваните от него колективни инвестиционни схеми, използвайки данни за фиксиран период време (напр. месец, година и т.н.) като актуализира входящите данни на дневна база.

Чл. 29. Отделът за нормативно съответствие извършва поне веднъж годишно проверка на процеса по управление и измерване на риска, която включва оценка и преглед на:

1. адекватността и ефективността на вътрешните правила за управление на риска, както и на мерките, процесите и техниките по чл. 44-46 от Наредба 44;
2. степента на спазване на правилата за управление на риска и изпълнението на мерките, процесите и техниките по чл. 44-46 от Наредба 44;
3. адекватността и ефективността на мерките, предприети за отстраняване на недостатъците в процеса на управление на риска.

(2) (Нов с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Периодичният преглед, контрол и оценка по ал. 1 за съответната година се извършват в срок 90 дни от края на годината и се документират, като се посочва датата на извършването им.

XI. ДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ И РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ТЯХ

Чл. 30. (1) Управляващото дружество сключва сделки с деривативни инструменти единствено с цел управление на риска (хеджиране).

(2) Управляващото дружество търгува за сметка на колективната инвестиционна схема само с деривативни финансови инструменти, които отговарят на следните критерии:

1. деривативни финансови инструменти, включително еквивалентни на тях инструменти, задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез парично плащане, търгувани на регулирани пазари по чл. 38, ал. 1, т. 1 – 3 от ЗДКИСДПКИ и/или деривативни финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари, при условие че:

а) (изм. с реш. на СД от 19.12. 2022 г.) базовите им активи са ценни книжа, финансови индекси, лихвени проценти, валута или валутни курсове, в които фонда може да инвестира съгласно инвестиционната си политика, определена в устава, съответно правилата си;

б) деривативни финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари, които отговарят на следните условия:

аа) (изм. с реш. на СД от 19.12. 2022 г.) насрещната страна по сделката с тези деривативни финансови инструменти е институция - предмет на пруденциален надзор, и отговаря на изисквания, одобрени от комисията по предложение на заместник-председателя на КФН;

бб) могат да се оценяват ежедневно по общоприети, подлежащи на проверка методи, и във всеки един момент могат да бъдат продадени, ликвидирани или закрити чрез офсетова сделка по справедлива стойност

Чл. 31. (1) Деривативните финансови инструменти, в които Управляващото дружество инвестира за сметка на Фонда с цел управление на риска са:

- лихвени фючърси – до 10% от активите на Фонда;
- валутни форуърди - до 10 % от активите на Фонда;
- индексни фючърси - до 10% от активите на Фонда;
- опции върху индекси – до 10% от активите на Фонда;
- опции върху акции – до 10% от активите на Фонда;
- варианти върху акции – до 10% от активите на Фонда.

Чл. 31а. (1) Рисковете, свързани с деривативните инструменти, са:

1. Пазарен риск на хеджиращите инструменти - рискът от промяна в стойността на хеджиращите инструменти в резултат на промяна в лихвените проценти, цените на ценните книжа, стойностите на индексите или валутните курсове. Пазарният риск на хеджиращите инструменти се разглежда в съвкупност с риска на хеджираната позиция в портфейла. Определянето на пазарния риск на хеджиращите инструменти се прави във връзка със структурирането на хеджиращите сделки и поддържане на ефективен хедж.

2. Кредитен риск - рискът, че насрещната страна, която дължи изпълнение по хеджиращата сделка, може да не изпълни задължението си на падежа на договора за валутен форуърд.

3. Ликвиден риск - рискът договорният фонд да не може да заеме или да излезе от дадена хеджираща позиция, без това да окаже съществено негативно влияние върху стойността на хеджиращия инструмент.

4. Базисен риск при фючърсни договори възниква, когато характеристиките на фючърския договор, с който се хеджира, се различават от тези на позицията, която се хеджира. Базисният риск е несигурността дали спреда между спот цената и фючърната цена ще се увеличи или намали през периода на хеджиращата сделка.

5. Освен горепосочените рискове, деривативните инструменти носят и допълнителни, специфични за тях рискове, като:

- Риск от лостов ефект- неблагоприятна промяна в цената на базовия актив, курс или индекс може да доведе до загуба на инвестираната в деривата сума;

- Риск от погрешно оценяване на дериватива - много от деривативите са сложни инструменти и често процесът на оценяването им е свързан с редица субективни преценки. В следствие на това е възможно Фондът да претърпи загуби при покупка на надценени инструменти;

- Управленски риск - деривативите са сложни инструменти, чието правилно използване изисква разбиране както на механизма на действие на самия дериватив, така и на характеристиките на базовия актив. Комплексността на деривативите изисква прилагане на адекватни действия и средства за наблюдение, анализ на специфичните рискове и способност за прогнозиране на цените.

Основен механизъм за редуциране на риска, свързан с деривативни инструменти е диверсификацията на портфейла на Фонда и определяне на лимити за различните видове деривативни инструменти.

Чл. 316. (1) Методи за оценка на рисковете, свързани с инвестиции в деривативни финансови инструменти:

1. **Пазарен риск** – лихвеният, валутният и ценовият риск на базовите инструменти се измерват въз основа на описаните в Раздел IV количествени методи. За оценка чувствителността на цената на опциите и вариантите към различните рискови фактори, определящи цената им, се използват следните измерители:

а) Делта – изменението стойността на опцията/варанта в резултат на промяната в цената на базовия актив;

б) Тита – изменението в стойността на опцията с приближаване на датата на падежа, при константни други фактори;

в) Вега – изменението в стойността на опцията спрямо промяната на волатилността.

2. **Кредитен риск** – измерва се чрез методите изложени в Раздел V от настоящите Правила.

3. **Ликвиден риск** – измерва се чрез следната формула:

$$\text{Max loss} = W * S * 1/2$$
, където

W е пазарната стойност на деривативния инструмент,

S е спредът между цена продава и купува, разделен на средната цена

$$S = \frac{[P(ask) - P(bid)]}{P(mid)}$$

4. **Базисен риск** – експозицията към базисен риск се измерва чрез динамиката на разликата между текущата стойност на актива, който се хеджира, и договорената фючърсна цена.
5. **Риск на лостовия ефект** – измерва се чрез ефективността на хеджиране съгласно чл. 31в.

Чл. 31в. (1) (изм. с реш на СД от 16.09.2013 г.) Размерът на позициите в деривативни финансови инструменти, в които управляващото дружество инвестира за сметка на договорен фонд „СКАЙ Финанси“ зависят от ефективността на хеджирането. Размерът на позицията в деривативни инструменти се определя от следните основни принципи:

1. Основен фактор, който определя ефективността на хеджиращите сделки е избора на хеджиращ инструмент с базов актив или активи, които осигуряват най-добра корелация между цената на хеджиращия инструмент и цената, която стои в основата на съответния риск, който се хеджира. Фондът използва стратегия за активно хеджиране, при която ефективността на хеджиращите сделки се изчислява чрез коефициент на хеджиране:

Коефициента на хеджиране е коефициент равен цената на фючърсен договор, който е купен или продаден, към цената на базовата стока, която се хеджира.

$H^* = -\rho \cdot (\sigma_S / \sigma_F)$, където:

ΔS : промяната на цената на базовия актив, по време на действие на хеджирането;

ΔF : промяната на хеджиращия актив, по време на действие на хеджирането;

σ_S : стандартното отклонение на ΔS ;

σ_F : стандартното отклонение на ΔF ;

ρ : коефициента на корелация между ΔS и ΔF ;

H^* ; коефициент на хеджиране, който минимализира дисперсията при хеджиране.

Ако $\rho = 1$, а двете отклонения са равни, то коефициента ще бъде 1, което е и очаквания резултат, т.к. тогава фючърсната цена идеално отразява спот цената. Ефективността на хеджиране може да се дефинира като пропорцията от дисперсията, която може да се елимина чрез хеджиране.

Оптимален брой договори, необходими за хеджиране:

$N^* = h^* \cdot NA / QA$, където:

NA: размера на позицията, която се хеджира;

QA : размера на един договор за хеджиране;

N^* : оптималния брой договори за хеджиране.

2. Хеджирането се счита за високоефективно, ако в началото и по време на неговото съществуване се очаква измененията в справедливата стойност или паричните потоци на хеджирания актив да бъдат почти напълно компенсирани посредством измененията в справедливата стойност и паричните потоци на хеджиращия инструмент, а конкретните резултати са в рамките на 80%-125%.

Чл. 32. (1) Управляващото дружество води и съхранява отчетна информация по видове хеджиращи сделки и представя в годишните и шестмесечните отчети на Фонда подробна информация относно задълженията, възникнали от сделки с

деривативни инструменти по чл. 38, ал. 1, т. 7 и 8 ЗДКИСДПКИ за отчетния период, по категории сделки.

(2) (изм. с реш. на СД от 16.12.2016 г.) При управление на активите на Фонда управляващото дружество ежедневно следи и оценява ефективността на хеджирането, като прилага принципите на приложимите Международни стандартни за финансови отчети, приети за прилагане в Европейския съюз..

XI.A. ОБЩА РИСКОВА ЕКСПОЗИЦИЯ

Чл. 32а. (1) Общата стойност на експозицията на Фонда, свързана с деривативни финансови инструменти, не може да бъде по-голяма от нетната стойност на активите му.

(2) Когато прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар съдържат вграден деривативен инструмент, експозицията на Фонда към този деривативен инструмент се взема предвид при изчисляването на общата експозиция по ал. 1.

(3) Експозицията в деривативни финансови инструменти се изчислява, като се вземат предвид текущата стойност на базовите активи, рискът на насрещната страна по сделката с деривативния финансов инструмент, бъдещите колебания на пазара, както и необходимият период от време за закриване на позицията.

(4) Ако Управляващото дружество прилага техники и инструменти за ефективно управление на портфейла по чл. 42 ЗДКИСДПКИ, включително споразумения за обратно изкупуване, с цел създаване на допълнителен ливъридж или излагане на пазарен риск, при изчисляване на общата рискова експозиция на Фонда управляващото дружество взема предвид и тези сделки.

Чл. 32б. (1) Общата рискова експозиция на Фонда се изчислява по метода на поетите задължения.

(2) УД прилага метода на поетите задължения последователно към всички позиции в деривативни финансови инструменти, включително и за вградените деривативни инструменти, независимо дали те се използват като част от общата инвестиционна политика на Фонда за целите на намаляване на риска или за целите на ефективното управление на портфейла.

(3) При прилагането на метода на поетите задължения за изчисляване на общата рискова експозиция на колективна инвестиционна схема стойността на всяка позиция в деривативен финансов инструмент се приравнява на пазарната стойност на еквивалентна позиция в базовия актив на този деривативен инструмент. Изчисленията за съответните деривативни инструменти се извършват по следния начин:

1. фючърси:

а) индексни фючърси - брой на контрактите * номинал * нивото на индекса;

б) лихвени фючърси - брой контракти * номинал;

2. валутни форуърди:

– главница (т.е. пазарна стойност на базовия актив) на форуърдния договор;

3. опции:

а) опции върху акции – брой контракти (договори) * брой акции в един контракт * цена на акция * делта;

б) опции върху индекси - брой контракти * размера на един контракт * нивото на индекса * делта

4. **варанти:**

а) варианти върху акции - брой контракти (договори) * брой акции * цена на акция * делта.

(4) Определянето на общата рискова експозиция включва:

1. Изчисляване на експозицията, възникнала от всеки отделен деривативен инструмент.

2. Идентифициране на споразуменията за нетиране или хеджиране. За всяко нетиране или хеджиране се изчислява нетна експозиция както следва:

а) брутната експозиция е равна на сумата от експозициите към отделните финансови деривативни инструменти след отчитане на нетирането;

б) ако споразумението за нетиране или хеджиране се отнася за позиции в ценни книжа, пазарната стойност на ценните книжа може да се използва за нетиране на брутната експозиция;

в) абсолютната стойност на резултата от калкулацията е равна на нетната експозиция.

3. Общата рискова експозиция е равна на сумата от:

а) абсолютната стойност на експозицията по всеки отделен деривативен инструмент, неучастващ в нетиращи или хеджиращи споразумения;

б) абсолютната стойност на нетната експозиция, получена след отчитане на нетиращите и хеджиращите споразумения.

(5) При изчисляване на общата рискова експозиция на Фонда, Управляващото Дружество може да вземе предвид споразумения за нетиране и хеджиране, ако тези споразумения не пренебрегват очевидни и съществени рискове и водят до явно намаляване на рисковата експозиция.

(6) Нетиране може да се извърши между: деривативни финансови инструменти конструирани върху един и същ базов инструмент, независимо от датата на техния падеж; позиции в ценни книжа (акции, облигации и др.) и деривативни финансови инструменти с базов актив съответните ценни книжа.

(7) Ако използването на деривативни финансови инструменти не създава допълнителен риск за Фонда, базовата експозиция не се включва в изчисляването на задължението.

(8) При използване на метода на поетите задължения споразуменията за временно заемане на средства, сключени от името на колективната инвестиционна схема, съгласно чл. 27 ЗДКИСДПКИ не се включват при изчисляването на общата рискова експозиция.

(9) Управляващото дружество изчислява общата рискова експозиция на Фонда най-малко един път дневно. В зависимост от инвестиционната стратегия стойността на общата рискова експозиция може да се изчислява по-често.

XII. СЧЕТОВОДНИ ПРОЦЕДУРИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Чл. 33. Основна цел на счетоводните процедури е адекватното събиране, обработване и представяне на достоверна, систематизирана и навременна

информация за степента на риск, на която са изложени клиентските портфейли или колективни инвестиционни схеми, управлявани от управляващото дружество.

Чл. 34. Своевременното и вярно представяне на информацията за степента на изложеност на риск пред Съвета на директорите е предпоставка за недопускане на концентрация на рисковете и понасяне на финансови загуби.

Чл. 35. Счетоводните процедури трябва да осигуряват всеобхватност на стопанските процеси, като по този начин се минимизира рискът от загуба и изкривяване на информацията за моментното състояние на клиентските портфейли или колективни инвестиционни схеми, управлявани от управляващото дружество.

Чл. 36. Счетоводните процедури трябва да осигуряват подходящо структуриране на финансово-счетоводната информация за целите на управление на рисковете от управляващото дружество. Това се постига чрез детайлизиране и адекватно групиране на информацията от първичните счетоводни документи, на базата на индивидуалния сметкоплан и специализирано програмно осигуряване.

Чл. 37. За осъществяване на целите, стоящи пред счетоводните процедури за управление на рисковете е необходимо съгласуваност с всички звена в управляващото дружество.

Чл. 38. Предпоставките за правилното функциониране на счетоводните процедури са следните:

1. (изм. с реш. на СД от 16.12.2016 г.) Спазване на одобрената от Съвета на директорите счетоводна политика, изработена в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети приети за прилагане в Европейския съюз;;
2. Вярно, точно и своевременно осчетоводяване на стопанските процеси;
3. Осигуряване на необходимия информационен поток към счетоводното звено;
4. Навременност на подаваната към счетоводното звено информация;
5. Структуриране на индивидуалния сметкоплан за целите на получаване на необходимата счетоводна информация;
6. Активно взаимодействие с отдела за управление на риска и другите звена на управляващото дружество за получаване на вярна и навременна информация за степента на изложеност на риск;
7. Наличие на програмни продукти, целящи автоматизиране на процесите, систематизиране на информацията, улесняване достъпа на данните от първичните документи и източници и надеждното им архивиране;
8. Организационна структура на счетоводното звено в съответствие с нуждите на управляващото дружество, при ясно определени права, отговорности и нива на достъп до информацията;
9. Ежедневно осчетоводяване на всички операции, както и преоценка на ценните книжа в портфейлите на клиентите и колективни инвестиционни схеми, управлявани от управляващото дружество, съобразно нормативните изисквания и възприетата счетоводна политика;
10. Ежедневно извличане, предоставяне на други звена и на ръководството на управляващото дружество, както и анализ на информацията за оценка на рисковете. Ежедневно изготвяне на баланс и аналитична оборотна ведомост и активно участие при изготвяне на ежедневните справки;

11. Предвиждане на коригиращи действия при допускане на грешки от различно естество в счетоводното звено;
12. Възможност за контрол на дейността от Съвета на директорите на управляващото дружество;
13. Надеждно съхраняване на хартиените носители на информация чрез осигуряването на подходящи помещения за това.

Чл. 39. Управляващото дружество определя източниците на ценова информация, данните от които ще се ползват за ежедневна и/или ежемесечна преоценка на позициите в портфейла на клиенти или колективни инвестиционни схеми, управлявани от управляващото дружество, както и отговорните за това служители.

Чл. 40. Източници на цени са регулираните пазари на ценни книжа – Българска фондова борса АД и чуждестранни регулирани пазари, на които се търгуват ценни книжа.

Чл. 41. (Изм. с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Източници на котировки могат да бъдат признати световни информационни агенции като REUTERS, BLOOMBERG и , и други като CEDEL, EUROCLEAR, публично достъпни информационни източници като www.finance.yahoo.com, www.investing.com, www.morningstar.com и др. и др.

Чл. 42. За всяка от позициите във финансови инструменти, които нямат текущи котировки за цени се определя метод за пресмятане на справедливата ѝ цена, като този метод се следва последователно. Отговорните за пресмятането на справедливите цени длъжностни лица, трябва да могат да дават разяснения по kalkulациите и периодично да проверяват пригодността и адекватността на използваните методи.

Чл. 43. Управляващото дружество следва да делегира отговорности на служители, които да следят за отклоненията в сетълмента по сделките с дългови инструменти, акции, валути и стоки.

XIII. АДМИНИСТРАТИВНИ ПРОЦЕДУРИ

Чл. 44. (изм. с реш на СД от 26.06.2013 г. и с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Правилата и процедурите, уреждащи вътрешната организация и отговорностите в Управляващото дружество са подробно уредени в „ПРАВИЛА ЗА ВЪТРЕШНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И НОРМАТИВНО СЪОТВЕТСТВИЕ“ на УД “СКАЙ Управление на активи” АД, като те съдържат и осигуряват:

- а) идентифициране, събиране и разпространяване в подходяща форма и срокове на надеждна и достоверна информация, която позволява на всяко лице в Управляващото дружество да поеме определена отговорност;
- б) ефективна комуникация по хоризонтална и вертикална линия и на всички йерархични нива на Управляващото дружество;
- в) политики и процедури за разрешаване и одобряване;
- г) политики и процедури за разделяне на отговорностите по начин, който не позволява един служител едновременно да носи отговорност по одобряване, изпълнение, осчетоводяване и контрол на сделките;
- д) политики и процедури за достъп до информацията;
- е) правила за управление на човешките ресурси.

Чл. 45. Административни процедури, необходими за осъществяване на дейността на управляващото дружество са:

1. Процедура за одобряване или коригиране на вътрешните правила;
2. Наличие на система за вътрешен контрол;
3. Поредица от действия на служители, във връзка с осъществяване на дейността на управляващото дружество, съобразно издадения му лиценз;
4. Упълномощаване на служители за потвърждаване и подписване на документи в рамките на дейността на управляващото дружество;
5. Процедура за създаване, функциониране и управление на данните и документите в управляващото дружество, включително и тяхното архивиране;
6. Администриране и управление на информационната система;
7. Правила и отговорни служители за уведомяване на Комисията за финансов надзор относно дейността на управляващото дружество.

Чл. 46. Във вътрешните правила управляващото дружество регламентира случаите на конфиденциалност при работа с вътрешна информация.

Чл. 47. (1) (изм. с реш на СД от 16.09.2013 г. и с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Отделът за нормативно съответствие в Управляващото дружество извършва веднъж годишно проверка на процеса по управление и измерване на риска на „СКАЙ Финанси“ съгласно чл. 29.

(2) Проверката на процеса по управление на риска се документира, а отделът за управление на риска и останалите служители на Управляващото дружество оказват пълно съдействие на отдела за нормативно съответствие при провеждане на проверката.

(3) (изм. с реш на СД от 19.12.2022 г.) Констатациите от доклада на отдела за нормативно съответствие на свой ред се представят за разглеждане от изпълнителния директор на Управляващото дружество на заседание на съвета на директорите, който прави анализ и съответно взема решение за запазване на статуквото, предприемане на допълнителни мерки за ограничаване на риска, промяна на стратегията за управление на риска, наказания или поощрения на служителите, имащи отношение към контрола на риска. Въз основа на направения доклад съветът на директорите може да приеме промени в правилата за управление на риска, които се внасят в КФН за одобрение по реда на чл. 18, ал. 1 и 2 от ЗДКИСДПКИ .

Чл. 48. В срок до 15-о число на месеца, следващ месеца, за който се отнася отделът за управление на риска изготвя ежемесечни отчети с цел оценка на риска на всяка позиция и на целия портфейл на Фонда, в т.ч. спазването на определените лимити, предприема мерки за ограничаване на рисковите позиции и докладва за това на изпълнителния директор.

Чл. 49 (1) В случай, че в хода на обичайната си дейност или при осъществяване на проверките по чл.47 или чл.48 по-горе отделът за нормативно съответствие, отделът за управление на риска или член на съвета на директорите на Управляващото дружество се натъкне на грешка, нередност, неправилна употреба на информация или данни, измами или злоупотреби, които могат да доведат или са довели до създаване на риск за договорния фонд, съответният служител/член на съвета на директорите незабавно уведомява, както следва:

- Отделът за нормативно съответствие и отделът за управление на риска – изпълнителния директор;
- Член на съвета на директорите – съветът на директорите, като в зависимост от сериозността на констатираното обстоятелство може да поиска свикване на съвета от неговия председател.

(2) По-висшият орган незабавно изслушва констатацията на съответния директор/служител и разглежда евентуалните доказателства към нея. В случай, че съответното обстоятелство е свързано и с поведението на служител/и на Управляващото дружество, задължително се изслушва и тяхното обяснение. В срок до 3 работни дни от извършване на действията по предходното изречение, съответният компетентен орган е длъжен да класифицира съответното обстоятелство по вид риск, да приеме мерки за справяне с него и да натоварен конкретен служител с тяхното прилагане.

Чл. 50. (1) Управляващото Дружество, от името и за сметка на Фонда, разкрива публично най-малко веднъж годишно информация със следното съдържание:

1. информация относно целите и политиката във връзка с управлението на рисковете поотделно за всеки риск, която включва:

а) политики и процедури за управление на различните видове риск;

б) структурата и организацията на звеното за управление на риска;

в) обхват и характер на системите за отчет и измерване на риска;

г) политиките за хеджиране на риска чрез деривативни инструменти и неговата редукция, както и политиките и процедурите за наблюдение на постоянната ефективност на процесите по хеджиране и редукция на риска;

2. информация относно използваните методи за оценка на всеки вид риск, както и описание на съответните вътрешни и външни показатели, които се вземат предвид при прилагането на метода на измерване.

(2) (изм. с реш. на СД от 16.12.2016 г. и с реш. на СД от 19.12.2022 г.) Информацията по ал. 1 се разпространява чрез интернет страницата на УД в срок до 30 дни от извършване на прегледа по чл. 29 и следва да остане налична до извършване на следващия преглед.

Провеждане на стрес тестове

Чл. 51 (Нов с реш. на СД от 19.12.2022 г.). (1) УД извършва периодично, но не по-малко от веднъж годишно, стрес тест на ликвидността и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на Фонда.

(2) За извършените стрес тестовете на ликвидността се изготвя доклад, съдържащ заключения относно съответствието на ликвидността на фонда с приложимите правила и условията за обратно изкупуване, управлението на ликвидността на фонда, идентифициране на потенциални слабости в ликвидността на инвестиционната стратегия и планирането на действия при извънредни ситуации.

(3) В срок от 30 дни след приключването на проведения стрес тест, УД уведомява заместник-председателя на КФН за резултатите от него, които представя в доклад, както и за предприетите действия по промяна на политиката за провеждане на стрес тестове за ликвидност, ако такава е нужна.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Настоящите правила за управление на риска на „СКАЙ Финанси“ са приети от съвета на директорите на Управляващото дружество, действащо за сметка на договорния фонд на 29.06.2007 година, изменени са с решение на съвета на директорите от 25.04.2012 г., 26.06.2013 г., 16.09.2013 г., 16.12.2016 г. и от 19.12.2022 г.

§2. (Нов с реш на СД от 19.12.2022г.) За всички въпроси, които не са изрично уредени в тези Правила, намират приложение разпоредбите на ЗДКИСДПКИ и останалото приложимо законодателство.

§3. (Нов с реш на СД от 19.12.2022г.) В случай на несъответствие между разпоредби на тези Правила и на нормативен акт, прилага се последния, без да е необходимо изменение в Правилата, освен ако това изрично не се предвижда от нормативния акт или тези Правила.

За Управляващото Дружество “СКАЙ Управление на активи” АД,
действащо за сметка на ДФ Скай Финанси:

_____
Десислава Петкова
изпълнителен директор

_____
Таня Панева
председател на съвета
на директорите